

Ahmet Galip KAPLAN

**ELEKTRONİK ORTAMDA
İŞLENEN HAKSIZ
REKABET HALLERİ**

onikilevha
EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
ÖZET	IX
ABSTRACT	XI
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR.....	XXI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM ELEKTRONİK ORTAM VE İNTERNET KAVRAMLARI

I. ELEKTRONİK VE ELEKTRONİK ORTAM KAVRAMLARI....	5
A. ELEKTRONİK KAVRAMI	5
B. ELEKTRONİK ORTAM KAVRAMI	6
1. Genel Olarak.....	6
2. Elektronik Ortam Kavramının İnternet Ortamı ve Haksız Rekabet Açısından İrdelenmesi	9
II. ELEKTRONİK ORTAM BAĞLAMINDA TELEKOMÜNİKASYON, İNTERNET VE SOSYAL MEDYA .	10

A. TELEKOMÜNİKASYON.....	10
1. Telekomünikasyon (Elektronik Haberleşme) Kavramı.....	10
2. Telekomünikasyon (Elektronik Haberleşme) Dalına Hâkim Olan İlkeler.....	11
B. İNTERNET	12
1. İnternet Kavramı	12
2. İnternetin Yapısal Unsurları.....	13
a. İnternetin Alt Yapısı.....	13
(1) Kablolu İnternet Altyapısı	13
(2) Kablosuz İnternet Altyapısı.....	15
b. İnternetin Teknik Yapısı	17
(1) Ağ Protokolleri.....	17
(2) İnternet Alan Adları (Domain Names)	19
3. İnternet İletişim Araçları ve Uygulamaları.....	20
a. Elektronik Posta (E-Posta).....	20
b. World Wide Web (www)	21
(1) HTML (Hypertext Markup Language).....	22
(2) HTTP (Hyper Text-Transfer Protocol)	22
(3) CGI (Common Gateway Interface)	22
c. Telnet.....	23
d. FTP (File Transfer Protocol).....	23
e. IRC (Internet Relay Chat)	24
f. Usenet (User Network).....	24
g. Forumlar.....	25
C. SOSYAL MEDYA	25
1. Web 2.0 ve Sosyal Medya Kavramı	25
2. Sosyal Medyanın Özellikleri	27
3. Sosyal Medyanın Geleneksel Medyadan Farkları	27

İKİNCİ BÖLÜM
ELEKTRONİK ORTAMDA HAKSIZ
REKABET

I. HAKSIZ REKABET	29
A. KAVRAM	29
1. Haksız Rekabetin Borçlar ve Ticaret Kanunu'ndaki Düzenleniş Biçimi	30
a. Türk Borçlar Kanunu'nda Haksız Rekabet.....	31
b. Türk Ticaret Kanunu'nda Haksız Rekabet.....	31
2. Haksız Rekabetin Tanımı	32
3. Haksız Rekabetin Hukuki Mahiyeti.....	33
4. Haksız Rekabet Düzenlemelerinin Amacı.....	33
B. HAKSIZ REKABETİN TEMEL ÖZELLİKLERİ	35
1. Tarafların Rakip Olmasının Gerekli Olmaması.....	35
2. Failin Yarar Sağlamasının Gerekli Olmaması	36
3. Failin Kusurunun Aranmaması	36
4. Zarar Tehlikesinin Yeterli Olması.....	37
C. HAKSIZ REKABET KATEGORİLERİ	38
1. Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklam ve Satış Yöntemleri ile Diğer Hukuka Aykırı Davranışlar	39
a. Kötüleme	39
b. Kendini veya Üçüncü Bir Kişiyi Rekabette Avantajlı Duruma Getirme	40
c. Üstün Bir Yeteneğe Sahip Olma Zannı Uyandırmaya Çalışma.....	41
d. İltibas (Karıştırılmaya Yol Açmak)	42
e. Karşılaştırmalı Reklam	43
f. Tedarik Fiyatının Altında Satışa Sunma Yoluyla Müşteriyi Yanıltma	44
g. Müşteriyi Ek Edimlerle Yanıltma	44

h. Saldırgan Satış Yöntemleri	45
i. Gizleme	46
j. Tüketicinin Korunması	47
2. Sözleşmeyi İhlale veya Sona Erdirmeye Yöneltilme.....	47
3. Başkalarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Yararlanma.....	49
4. Üretim ve İş Sırlarını Hukuka Aykırı Olarak İfşa Etme.....	49
5. İş Şartlarına Uymama	50
6. Dürüstlük Kuralına Aykırı İşlem Şartları Kullanma	51
II. ELEKTRONİK HAKSIZ REKABET TÜRLERİ.....	53
A. İSTENMEYEN ELEKTRONİK POSTA GÖNDERMEK SURETİYLE HAKSIZ REKABETTE BULUNMA (SPAMMING).....	54
1. Spam ve Spammer Kavramları.....	54
2. Türk Hukukunda Spamming ile İlgili Düzenlemeler.....	56
a. 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun	56
b. Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletiler Hakkında Yönetmelik	57
(1) Yönetmeliğin Kapsamı ve Yönetmelik Hükümlerinden Muaf Tutulanlar.....	58
(2) Ticari Elektronik İletiler ve Onaylanması	58
(3) Ticari Elektronik İleti ve Ticari Elektronik İletişim Yöntemi.....	61
(4) Ticari Elektronik İletiyi Reddetme Hakkı ve Red Bildiriminin Uygulanması.....	62
3. Avrupa Birliği Hukukunda Spamming ile İlgili Düzenlemeler	63
a. 2000/31/EC sayılı Elektronik Ticaret Yönergesi	63
b. 2002/58/EC sayılı Elektronik İletişimde Gizliliğin Korunması ve Kişisel Verilerin İşlenmesi Yönergesi	65
c. 97/7/EG sayılı Mesafeli Sözleşmelerde Tüketicinin Korunması Yönergesi	66

B. İNTERNET ALAN ADLARI (DOMAIN NAME) İLE İLGİLİ HAKSIZ REKABET HALLERİ.....	68
1. Başkalarına Ait Markaların veya Diğer Ayırt Edici İşaretlerin Alan Adında Kullanılması	69
a. Tescilli Markanın Alan Adında Kullanılması Yoluyula Tecavüzü	69
b. Tescil Edilmemiş Ticari İsmi Alan Adında Kullanma Yoluyula Tecavüz	72
c. Domain Grabbing (Cybersquatting).....	73
2. Aldatıcı ve Yanıltıcı Alan Adlarının Kullanılması.....	76
3. Cins ve Meslek İsimlerinin İnternet Alan Adında Kullanılması	77
C. METATAG (META EKLENTİSİ - YÖNLENDİRİCİ KOD)....	78
1. Genel Olarak.....	78
2. Arama Motoru Optimizasyonu ve Spamdexing	82
D. HYPERLINK (LİNK - İLİŞİM) VE FRAME VERME (ÇERÇEVELEME) YOLUYLA HAKSIZ REKABET	84
1. Haksız Rekabetin Link Türlerinde Görünümü	85
a. Surface (Yüzeysel) ve Deep (Derin) Linkler	85
b. Ekstern (Harici) ve Intern (Dâhili) Linkler.....	86
c. Inline (Hot) Linkler.....	87
2. Link Verilen Web Sitesi İçeriğinde Haksız Rekabetin Görünümü.....	88
3. Sosyal Medyada Başkasına Ait İçeriğe Link Verilmesi.....	90
a. Sosyal Medyada İçerik Sağlayıcı.....	90
b. Sosyal Medyada Yer Sağlayıcı.....	91
c. Sosyal Medyada Erişim Sağlayıcı	91
4. Frame Verme (Framing - Çerçeveleme).....	92
E. WEB SİTESİ TASARIM VE GÖRSELLERİNİN KULLANIMI YOLUYLA HAKSIZ REKABET	95
1. Siteyi Meydana Getiren Her Bir Unsurun Eser Niteliği Teşkil Etmesi	96

a. İlim ve Edebiyat Eserleri.....	98
b. Fotoğraflar	100
c. Müzikler.....	102
d. Videolar.....	103
2. Site Unsurlarının Bir Bütün Olarak Eser Teşkil Etmesi.....	105
F. KESKİN NİŞANCI YAZILIMLARININ (SNIPER SOFTWARES) AÇIK ARTIRMA SİTELERİNDE KULLANIMI	107
1. Açık Artırma Siteleri.....	107
2. Keskin Nişancı Yazılımları (Sniper Softwares).....	108
3. Keskin Nişancı Yazılımlarının Hukuka Uygunluğu Meselesi.....	109
G. İNTERNET ORTAMINDA REKLAM VERME YOLUYLA HAKSIZ REKABET	112
1. İnternet Ortamında Reklam ve Özellikleri.....	112
2. Haksız Rekabet Teşkil Eden İnternet Reklamları	113
a. Anahtar Sözcük (Keyword/Adword) Reklamları	114
(1) Genel Olarak.....	114
(2) Sponsorlu Bağlantı Tıklama (Clickspamming)	118
b. Reklam Bantları (Banner)	119
c. Pop-Up ve Pop-Under Reklamlar	120
3. Reklam Engelleyici (AdBlocker) Kullanımı ve Haksız Rekabet Açısından Değerlendirilmesi.....	122
H. ELEKTRONİK ORTAMDA İŞ ŞARTLARINA AYKIRI DAVRANMA	126
I. DÜRÜSTLÜK KURALINA AYKIRI GENEL İŞLEM ŞARTLARI KULLANMA.....	128

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ELEKTRONİK ORTAMDA İŞLENEN
HAKSIZ REKABET HALLERİNDE
SORUMLULUK, UYGULANACAK HUKUK
BOYUTU VE HUKUKİ SONUÇLARI

I. ELEKTRONİK ORTAMDA İŞLENEN HAKSIZ REKABETTE SORUMLULUK	132
A. BASIN, YAYIN VE İLETİŞİM KURULUŞLARI	132
B. BİLİŞİM KURULUŞLARI	136
1. Bilişim Kuruluşlarının Sorumluluğu	137
2. Bilişim Kuruluşu ve Bilişim İşletmeleri Kavramları.....	138
3. İnternet Servis Sağlayıcıları ve Sorumlulukları.....	139
a. İçerik Sağlayıcı ve Sorumluluğu	139
b. Yer Sağlayıcı ve Sorumluluğu	140
c. Erişim Sağlayıcı ve Sorumluluğu.....	142
d. İnternet Hizmet Sağlayıcıları ve Sorumluluğu.....	145
II. ELEKTRONİK ORTAMDA İŞLENEN HAKSIZ REKABETTE UYGULANACAK HUKUK VE YETKİLİ MAHKEME BOYUTU.....	149
A. GENEL OLARAK UYGULANACAK HUKUKU TESPİT ZORUNLULUĞU VE MÖHUK DÜZENLEMESİ.	149
B. ELEKTRONİK ORTAMDA HAKSIZ REKABETE UYGULANACAK HUKUK AÇISINDAN BAĞLAMA NOKTALARININ TAHLİLİ.....	152
1. Hâkimin Hukuku (Lex Fori).....	153
2. Fiilin İşlendiği Yer Hukuku (Lex Loci Delicti Commissi) .	154
3. Koruma Ülkesi Hukuku (Lex Loci Protectionis).....	156
4. Zarar Yeri Olarak Piyasası Etkilenen Yer Hukuku	156
5. Tarafların Uygulanacak Hukuku Seçebilmesi	159

C. MİLLETLERARASI YETKİLİ MAHKEME VE TAHKİMİN ROLÜ	159
1. Milletlerarası Yetki.....	159
2. Tahkimin Rolü.....	161
a. UDRP VE ICANN Tahkim Usulü	164
b. Alan Adı Uyuşmazlıkları ile İlgili Türk Tahkimi.....	169
c. Tahkimin Haksız Rekabete İlişkin Diğer Alanlarda Uygulanabilirliği	174
III.ELEKTRONİK ORTAMDA HAKSIZ REKABETİN HUKUKİ SONUÇLARI.....	176
A. AÇILABİLECEK DAVA TÜRLERİ VE TARAFLARI.....	176
1. Davalar	176
a. Tespit Davası.....	176
b. Men Davası.....	177
c. Düzeltme Davası (Eski Hale İade Davası)	177
d. Maddi Tazminat Davası.....	178
e. Manevi Tazminat Davası	179
2. Davacılar.....	179
a. Haksız Rekabet Eyleminden Etkilenen Kişiler	179
b. Müşteriler	180
c. Mesleki ve Ekonomik Birlikler, Kamusal Nitelikli Kurumlar ile Tüketici Örgütleri	181
3. Davalılar	181
a. Haksız Rekabet Eyleminin Failleri	181
b. Adam Çalıştıran.....	181
c. Basın, Yayın, İletişim ve Bilişim Kuruluşları	182
(1) İçeriği Bilişim Aracına Koyan veya Koyduran Kişi ve İlan Servisi Şefi.....	182
(2) İşletme ve Kuruluş Sahibi.....	186
(3) İçerik Sahipleri ve İlan Veren Kimseler	186
4. Zamanaşımı	188
5. İhtiyati Tedbirler.....	189

6. Hüküm.....	189
7. Görevli ve Yetkili Mahkeme	190
B. CEZA SORUMLULUĞU	191
SONUÇ	193
KAYNAKÇA	203